

УДК 81'25;811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2021-14-4>

Олена ГАВРИШ

кандидат педагогічних наук, докторант кафедри соціальної роботи, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», вул. Г. Батюка, 19, м. Слов'янськ, Донецька область, Україна, 84116

ORCID: 0000-0003-3468-2583

Ірина ГРАЧОВА

кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна, 21001

ORCID: 000-0002-6963-3936

Світлана БУЛЕНОК

старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу, Державний торговельно-економічний університет, вул. Кіото, 19, м. Київ, Україна, 02156

ORCID: 0000-0003-3621-6156

Бібліографічний опис статті: Гавриш, О., Грачова, І. & Буленок, С. (2021). Сучасні тенденції у перекладознавстві: теоретичний аспект. *Актуальні питання іноземної філології*, 14, 23–29, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2021-14-4>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

*Перекладознавство завжди займало вагоме місце та залишається надзвичайно важливою наукою, тому що з його допомогою люди, народи та країни знаходять порозуміння у всіх сферах життєдіяльності людини. Переклад є складним і багатограним видом людської діяльності, що передбачає передачу змісту оригіналу за допомогою системи знаків іншої мови. Однак суспільство розвивається швидкими темпами і породжує зміни у лінгвістиці, тому виникає необхідність аналізу останніх тенденцій у перекладознавстві, що зумовлює актуальність нашого дослідження. **Мета дослідження** – дослідити останні тенденції в українському перекладознавстві шляхом детального аналізу теоретичного матеріалу з обраної тематики. **Методи дослідження:** аналіз, систематизація, порівняння, функціональний, конструктивний, описовий та метод перекладу. **Наукова новизна** полягає у визначенні основних тенденцій в українському перекладознавстві. В історії перекладу є два основних напрями: вільний переклад, що передбачає переклад за смислом, змістом та буквальный переклад, що полягає у відтворенні форми тексту. Проблематика перекладознавства залишається у тісному зв'язку з актуальними питаннями філософії. Прискорений розвиток науково-технічного прогресу на сучасному етапі розвитку людства та встановлення основ взаєморозуміння між носіями різних мов спонукає до підготовки висококваліфікованих перекладачів з обов'язковою лінгвістичною освітою. Сучасний перекладач повинен обов'язково враховувати типологію невідповідностей у різних мовах; розбіжність мовленнєвих норм, систем у мові перекладу та мові оригіналу; явище мовного пуризму; правильність вибору словникового відповідника багатозначного слова; етичні норми. Варто звертати увагу з метою вирішення і на негативні моменти у сучасному перекладознавстві: фінансування, низький статус та престиж перекладацької праці, відсутність критики перекладу. **Висновки.** Сьогодні процес перекладу передбачає використання різноманітних сучасних технологій завдяки штучному інтелекту, однак роль реального перекладача залишається безсумнівно важливою. Перспективу подальших досліджень ми бачимо у вивченні перекладу з точки зору психології, що має на меті дослідження самого процесу перекладу та вивчення людського компонента в перекладі.*

Ключові слова: перекладознавство, переклад, тенденція, перекладач, сучасність.

Olena HAVRYSH

PhD in Pedagogical Sciences, Doctoral Student of the Department of Social Work, State Higher Educational Institution "Donbas State Pedagogical University", Batiuka str., 19, Sloviansk, Ukraine, 84116

ORCID: 0000-0003-3468-2583

Iryna GRACHOVA

PhD in Philology, Senior Lecturer of the Department of English Philology, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozkogo str., 32, Vinnytsia, Ukraine, 21001

ORCID: 000-0002-6963-3936

Svitlana BULENOK

Assistant Professor of the Department of Foreign Philology and Translation, State University of Trade and Economics, Kioto str., 19, Kyiv, Ukraine, 02156

ORCID: 0000-0003-3621-6156

To cite this article: Havrysh, O., Grachova, I. & Bulenok, S. (2021). Suchasni tendentsii u perekladoznavstvi: teoretychnyi aspekt [Modern tendencies in translation studies: theoretical aspect]. *Current Issues of Foreign Philology*, 14, 23–29, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2021-14-4>

MODERN TENDENCIES IN TRANSLATION STUDIES: THEORETICAL ASPECT

*Translation studies have always played an important role and remain extremely important because they help people, nations and countries find understanding in all spheres of human life. The translation is a complex and multifaceted type of human activity that involves the transmission of the original content through a system of signs in another language. However, society is developing rapidly and generating changes in linguistics, so there is a need to analyze the latest trends in translation studies, which determines the relevance of the study. **The purpose of the study** is to investigate the latest trends in Ukrainian translation studies through a detailed analysis of theoretical material. **Research methods:** analysis, systematization, comparison, functional, constructive, descriptive and translation method. **The scientific novelty** is the main reasonable trends in Ukrainian translation studies. There are two main directions in the history of translation: free translation, which involves translation via meaning and literal translation, which is to reproduce the form of the text. The issue of translation studies remains closely related to current issues of philosophy. The rapid development of scientific and technological progress at the present stage of human life and the establishment of the understanding foundations between speakers of different languages encourages the training of highly qualified translators with compulsory language education. Modern translators must take into account the typology of inconsistencies in different languages; a discrepancy of speech norms, systems in the language of translation and the language of the original; the phenomenon of language purism; correct choice of vocabulary equivalent of a polysemous word; ethical norms. It is worth paying attention to the negative aspects of modern translation studies: funding, low status and prestige of translation work, lack of criticism of translation. **Conclusions.** Today, the translation process involves the use of different modern technologies through artificial intelligence, but the role of a real translator remains undoubtedly important. The prospect of further research is translation from the point of view of psychology because this approach aims to study the process of translation itself and the study of the human component in translation.*

Key words: translation studies, translation, trend, translator, modernity.

Актуальність проблеми. Неповторну красу і багатство світової культури людство пізнає і завдяки перекладу. Він забезпечує взаємодію культур: відбувається спілкування між носіями мови з різних країн та різних народів. Переклад є складним і багатогранним видом людської діяльності, що передбачає передачу змісту оригіналу за допомогою системи знаків іншої мови. Мова, якою перекладається твір, збагачується новими лексичними одиницями, граматичними конструкціями, словосполученнями, а іноді і морфемами, графемами чи звуками.

Перекладознавство завжди займало вагоме місце та залишається надзвичайно важливою наукою, тому що з його допомогою люди, народи та країни знаходять порозуміння у всіх сферах життєдіяльності людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями перекладознавства займалися багато як вітчизняних так і зарубіжних лінгвістів: В. Карабан, І. Корунець, В. Коптілов, М. Ледепер, Ж. Деліл, М. Снелл-хорнбі, П. Ньюмарк, С. Баснетт-Макгайр, С. Росс, В. Вілс, О. Каде, А. Нойберт. Проблеми сучасного стану

українського перекладу вивчають О. Чередниченко, Р. Зорівчак, Г. Наконечна, А. Науменко та ін. Варто згадати також міжнародну школу перекладачів та інтерпретаторів текстів «Перекладацька майстерня» у Львові, що працює від 2000 року і займається дослідженнями проблем перекладу та «Лабораторію наукового перекладу» при Києво-Могилянській академії, що має на меті переклад українською світової гуманістики. Однак суспільство розвивається швидкими темпами і породжує зміни у лінгвістиці, тому виникає необхідність аналізу останніх тенденцій у перекладознавстві, що зумовлює актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження – дослідити останні тенденції в українському перекладознавстві шляхом детального аналізу теоретичного матеріалу з обраної тематики. Об'єктом дослідження є перекладацька діяльність як процес перекладу. Предметом дослідження є вивчення останніх тенденцій процесу перекладу та факторів, які впливають на хід перекладання у ХХІ столітті. Матеріалом дослідження є теоретичні праці українських за зарубіжних науковців, що стосуються новітніх аспектів у перекладознавстві. Методи дослідження: аналіз, систематизація, порівняння, функціональний, конструктивний, описовий та метод перекладу.

Виклад основного матеріалу. Древній Рим став початком розвитку перекладознавства. Так, уже давньоримські філософи перекладали древні тексти, перероблюючи на відповідний зрозумілий варіант латинської мови.

У той час існували різні підходи до перекладу (Friedrich, 2012): завоювання – переклад відбувався не порушуючи мовні норми; суперництво – метою перекладу було перевершити оригінал; збагачення, що передбачало введення нових слів, конструкцій.

Після античного періоду іде християнський. Біблія вважалася недоторканною книгою і кожне її слово повинно було бути збережене при перекладі, що спричинило перехід до буквального перекладу.

XVI століття – початок реформації. У цей час Мартін Лютер зробив переклад Біблії на німецьку мову. Для нього важливі були норми німецької мови, хоча він намагався перекладати буквально, що стало початком повернення до перекладу за змістом. В епоху класицизму (XVII – XVIII століття) відбувся розквіт віль-

ного перекладу, що передбачало переклад відповідно до канонів класицизму з метою підвищення їх популярності.

XX століття характеризується своїми стадіями розвитку (Теорія перекладу, 2017):

1. Лінгвістична теорія перекладу – розвиває поняття еквівалентності між перекладом та його першоджерелом.

2. Функціональні підходи до перекладу – фокус уваги зміщується з художнього перекладу на переклад широкого кола нехудожніх текстів.

3. Полісистемна теорія, маніпуляційна школа, дескриптивне перекладознавство – намагаються встановити норми перекладу в різні суспільноісторичні моменти.

4. “Поворот до культури” (1990-ті роки) – перекладознавство адаптує теоретичні моделі з культурології та постколоніальних досліджень. Головними проблемами є питання ідеології та маніпулювання ними завдяки перекладу.

5. “Емпіричний поворот” (кінець ХХ ст.). – розвиток наукових розвідок на ґрунті емпіричних досліджень.

В історії перекладу залишаються дві основні тенденції: вільний переклад, що передбачав переклад за смыслом, змістом (смысловий переклад) та буквальний переклад, що полягав у відтворенні форми тексту.

Проблематика перекладознавства залишається у тісному зв'язку з актуальними питаннями філософії, а саме: питанням філософської оцінки ролі знакових елементів мови в процесі пізнання; проблемою взаємозв'язку між мовою, ідеальним образом та об'єктом; питанням про поєднання змісту і форми та ін. Філософія дає перекладу можливість знайти ключі до розкриття специфіки творчого характеру перекладу, вона допомагає вирішити питання перекладознавства (наприклад, залежність перекладу від конкретних історичних умов, від світогляду перекладача, від змін у суспільстві, їхнього впливу на шляхи розвитку перекладознавства та ін.) (Терехова, 2013).

С. Денісова звертає увагу та те, що перекладознавство має еkleктичний характер, досліджуючи проблеми еквівалентності перекладу, моделювання процесу перекладу, визначення перекладацьких стратегій, опису типів перекладу, пояснюючи таке розмаїття проблематики тим, що “деякі галузі цієї науки історично утво-

рилися з практичних потреб, інші – внаслідок еволюції як загальної лінгвістики, так і теорії перекладу” (Денісова, 2014).

У наш час перед перекладознавством постають такі конкретні завдання (Терехова, 2013): – розкрити сутність перекладу як складного багатогранного явища; встановити специфічні риси, які виокремлюють переклад з інших видів духовної діяльності людини; визначити взаємозв'язки і форми взаємодії перекладу з іншими науковими дисциплінами; – науково обґрунтувати процес перекладу і його результати; дослідити основні функції перекладу в суспільстві, обґрунтувати постійне підвищення ролі перекладу і його соціальну значущість, актуальність у сучасному житті; – на основі практики встановити теоретичні основи, принципи і методи перекладознавства; – встановити вимоги до особи перекладача, окреслити межі перекладацької компетенції; визначити вимоги до виконання усних і письмових перекладів різних видів і у такий спосіб підвищити професійний рівень сучасної перекладацької практики.

М. Задорожня визначає такі сучасні напрями у перекладознавстві: психологічне перекладознавство, літературне перекладознавство, етнографічне перекладознавство, історичне перекладознавство, когнітивне перекладознавство і т. ін. (Задорожня, 2001, с. 5–6).

С. Терехова визначає наступні проблеми сучасного перекладознавства: 1) відтворення відповідної емоційності висловлення шляхом добірки еквівалентних “маркерів емотивності”; 2) необхідність пом'якшення ілюктивної сили емоційного висловлення та її обумовленість; 3) способи перекладу інтертекстуальності; 4) переклад рекламних, публіцистичних та інших текстів, що мають структуру блоків; 5) співвідношення точного і вільного у перекладі (можливості й необхідність збереження певних елементів тексту, опущення, доповнення, інші зміни оригіналу); 6) контекстуальне мовлення і переклад; 7) використання інформаційної культури перекладача як основи для оптимізації професійної діяльності; 8) шляхи формування навичок перекладацького сканування тексту при перекладі; 9) навчання автоматичному контролюванню перекладачем орфографії, стилістики і синтаксису оригінального тексту; 10) сутність макетування тексту

перекладу; формування навичок макетування під час навчання у вищих навчальних закладах; 11) програмне забезпечення перекладацького процесу; 12) форми вияву міжетнічних культурних контактів у перекладах художніх, публіцистичних та інших текстів; 13) генеза розвитку перекладу з давніх часів дотепер; 14) системність термінології і розвиток перекладознавства; 15) переклад і сучасна теорія актуального членування речення (відтворення смислового і логічного центрів висловлення в перекладі); 16) можливості перекладу криптографій у тексті; 17) переклад “аномалій” (безеквівалентних одиниць мови); 18) вивчення досвіду провідних і маловідомих дослідників і практиків перекладу; 19) переклад історичних текстів; 20) семантичні особливості перекладу теле- і кіносценаріїв; 21) мовна особистість і переклад; 22) когнітивні, комунікативні і прагматичні аспекти перекладу; 23) особливості перекладу спонтанного мовлення; 24) національна специфіка наукових текстів і переклад; 25) специфіка перекладу дискурсу; 26) перспективи викладання перекладознавства у вищих навчальних закладах; 27) методика концептуального аналізу в перекладі; 28) переклад одиниць різних типів референції; 29) типологія і переклад; 30) можливості перекладу контекстуальної семантики; 31) “квазіпереклад” на сучасному етапі; 32) синергетичні аспекти перекладу; 33) герменевтичні основи перекладацького аналізу тексту (Терехова, 2013).

Прискорений розвиток науково-технічного прогресу на сучасному етапі життєдіяльності людства спонукає до підготовки висококваліфікованих перекладачів, які могли б працювати в різних галузях та додатково володіли іншими спеціальностями.

Вважаємо обов'язковою для перекладача є лінгвістична освіта, адже термінологічний апарат перекладача має в основі опанування обов'язкових і вибіркового теоретичних дисциплін закладу освіти. Здобувачі освіти повинні розуміти базові наукові терміни і знаходити їх відповідники в мовах оригіналу та перекладу, застосовуючи адекватні способи перекладання.

Г. Сидорук та А. Бамбура виділяють проблему сертифікації перекладачів, тому що завжди потрібно проводити контроль знань та вмінь перекладача, його прагматичні та стратегічні навички. Якість перекладу

є надзвичайно важливим аспектом, адже перекладач повинен орієнтуватися в жанровій парадигмі цільових текстів та зважати на параметри перекладознавчого аналізу (Сидорук & Бамбура, 2020).

На наш погляд, сучасний перекладач повинен пам'ятати про:

1. Типологію невідповідностей у різних мовах. Науковці до цієї групи відносять реалії – безеквівалентна лексика, екзотизми, варваризми, локалізми, етнографізми, етнолексеми, етнокультурна лексика, культурно-конотативна лексика, країнознавча лексика, алієнізми, фонові слова, слова з культурним компонентом, лакуни, прогалини, слова з нульовим еквівалентом (Влахов & Флорин, 2009). Усі ці мовні одиниці поєднуються національною, історичною, територіальною, побутовою сферою використання, відсутністю еквівалентів у мові, іноді – іншомовним походженням. Реалії не підлягають перекладу на загальній підставі. Вони передаються описово або комбінованим способом перекладу (транскрипція + описовий спосіб, транслітерація + описовий спосіб і т. д.) і тому потребують особливої уваги (Терехова, 2013).

Розбіжність мовленнєвих норм, систем у мові перекладу та мові оригіналу також варто враховувати.

2. Явище мовного пуризму. На думку Г. Яворської (Яворська, 2000, с. 180–181), вияви мовного пуризму не є спрямованими проти іншомовних запозичень і неологізмів взагалі, але вони завжди спрямовані проти “конкретного” чужого в мові. Пуризм – це очищення мови від результатів непрофесійної ненаукової діяльності, в результаті якої відбувається неприродне збагачення мови запозиченнями з іншої мови без урахування тенденцій розвитку певної мови.

3. Правильність вибору словникового відповідника багатозначного слова. У мові науки і техніки це явище розповсюджено через поширеність використання в терміносистемах різних галузей семантичного словотворення, коли певному слову надають інше, відмінне від загальноприйнятого, того, що вже існує, значення, один і той самий термін може неоднаково інтерпретуватися в межах різних наук (Корбут, 2014).

4. Етичні норми. Вони безпосередньо стосуються того, що вважають морально правиль-

ною поведінкою під час відтворення тексту іншою мовою. Певне уявлення про дотримання перекладачем етичних норм існувало давно, але озвучене й розроблене не було – вважалося, що кожен перекладач має особисту етичну позицію і вона імпліцитно присутня у його перекладах. І якщо головною метою перекладу є якнайповніша і якнайточніша відповідність першоджерела і другого твору, етичною поведінкою вважається дотримання оригіналу та врахування стилю й мови автора (Гольтер, 2020).

Усі ці тонкощі можна об'єднати у п'ять різних видів основних нормативних вимог:

- норми еквівалентності перекладу;
- жанрово-стилістичної норми перекладу;
- норми перекладацької мови;
- прагматичної норми перекладу;
- конвенціональної норми перекладу (Гольтер, 2020, с. 19).

Варто не забувати і про негативні моменти у сучасному перекладознавстві. Так, доцільно звернути увагу на:

1. Фінансування перекладацької діяльності. Зовсім не секрет, що перекладач у сучасних умовах державної політики не може дозволити собі працювати над перекладом довго та ретельно. Тому постає питання якості перекладених праць.

2. Низький статус та престиж перекладацької праці в Україні. “Перекладацька праця не престижна і за самою своєю суттю, бо це процес вторинної творчості, або відтворення, і внаслідок ставлення до неї, скажімо, в бібліографічних посиланнях ніколи не згадують прізвищ перекладачів, у статтях і рецензіях на перекладні видання ім'я перекладача найчастіше відсутнє. Але ж за нормального стану державної політики у сфері культури нам були б потрібні сотні перекладачів, причому лєвова частка працювала б аж ніяк не в галузі художнього перекладу, де можливо здобути певне визнання, і тому прізвище перекладача в бібліографічній згадці про перекладний твір – це і престиж професії, і показник рівня культури в країні” (Круглий стіл, 2009).

3. Відсутність критики перекладу, що безпосередньо впливає на якість роботи перекладача.

4. Малодослідженою залишається сфера наукових праць з теорії та практики перекладу з української і на українську мову.

Д. Дроздовський з метою позитивних тенденцій розвитку перекладознавства в Україні, пропонує вжити таких заходів: сформувані при Міністерстві культури і туризму або при Міністерстві освіти і науки Національну раду з питань перекладацької діяльності; започаткувати Український національний фонд для підтримки перекладів українських авторів у світі; розробити інфраструктуру для стажування перекладачів із різних країн світу в Україні і виконання водночас перекладацької роботи; визначити механізми державної підтримки з боку Міністерства культури і туризму України для оплати авторського права творів, що потребують залучення до української культури і науки; збільшити підтримку посольствам і консульствам України за кордоном для поширення культурницької діяльності, утвердження кафедр україністики в університетах світу; сформувані відділ дослідження перекладацької роботи при Інституті літератури чи в Міністерстві культури для щорічного формування бібліографічних видань, у яких мають бути зафіксовані всі переклади, здійснені в Україні протягом

року для відстеження динаміки перекладацької роботи і моніторингу міжкультурної співпраці (Дроздовський, 2009).

Висновки і перспективи подальших досліджень. У дослідженні виділено основні тенденції у перекладознавстві сьогодення. Перекладознавство завжди залишатиметься одним із важливих чинників взаємодії носіїв різних мов через вільний та буквальний переклад як основні своєрідні форми комунікативного посередництва між людьми з різними мовними системами. Сьогодні процес перекладу використовує різноманітні сучасні технології завдяки штучному інтелекту, однак роль реального перекладача залишається вагомим. Реальна перекладацька діяльність здійснюється перекладачами в різних умовах, і надзвичайно важливим є урахування міжмовних і міжкультурних особливостей.

Перспектива подальших досліджень передбачає вивчення перекладу з точки зору психології, адже такий підхід має на меті дослідження самого процесу перекладу та вивчення людського компонента в перекладі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гольтер І. М. Зміна історичної парадигми поглядів на різновиди нормативних вимог під час перекладу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Том 31 (70). № 4. Ч. 3. С. 18–23.
2. Денісова С. П. Стан та перспективи перекладознавчих досліджень. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. 2014. Том 17. № 1. С. 54–60.
3. Дроздовський Д. Переклад у ХХІ столітті: місія нездійсненна? *Альманах "ЛітАкцент"*. 2009. К. : Темпора. С. 81–85.
4. Корбут О. Г. До проблеми труднощів перекладу технічних термінів у студентів машинобудівних спеціальностей. *Advanced education*. 2014. Вип. 1. С. 36–41.
5. Круглий стіл на тему "Український переклад сьогодні: стихія проти системи?". 2009. URL: www.litakcent.com/ (дата звернення: 14.02.2022).
6. Сидорук Г., Бамбура А. Актуальні проблеми сучасного перекладознавства. Новації і традиції перекладу: українські студії в європейському вимірі (присвячена року Європи в Україні) : *Міжнародна науково-практична конференція*. Київ, 2020. С. 29–30.
7. Теорія перекладу [авт.-упор. О. А. Кальниченко]. Харків : Вид-во НУА, 2017. Ч. 1. 64 с.
8. Терехова С. І. Поліпарадигмальність у лінгвістиці : від мови до перекладу. *Проблеми зіставної семантики*. К., 2013. Вип. 11. С. 476–482.
9. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс. Мова. Культура. Влада. К. : Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, 2000. 286 с.
10. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. М. : Р. Валент, 2009. 360 с.
11. Задорожная М. А. Основы общей теории и практики перевода (английский и русский языки как иностранные). К. : Изд. КНЛУ, 2001. 240 с.
12. Friedrich H. "On The Art of Translation". *Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida*. Chicago: University of Chicago Press, 2012. Pp. 11–16.

REFERENCES:

1. Holter, I. M. (2020). Zmina istorychnoi paradyhmy pohliadiv na riznovydy normatyvnykh vymoh pid chas perekladu [Changing the historical paradigm of views on the types of regulatory requirements during translation]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Scientific notes of Tavriya National University named after VI Vernadsky. Series: Philology. Social communications. V. 31 (70), 4*, 18–23 (in Ukrainian).
2. Denisova, S. P. (2020). Stan ta perspektyvy perekladoznavchykh doslidzhen [Status and prospects of translation studies]. *Visnyk KNLU. Serii Filolohiia – Bulletin of the KNLU. Philology Series. V. 17, 1*, 54–60 (in Ukrainian).
3. Drozdovskyi, D. (2009). Pereklad u KhKhI stolitti: misiia nezdiisnenna? [Translation in the XXI century: mission impossible?]. *Almanakh “LitAksent” – Almanac “LitAccent”*, 81–85 (in Ukrainian).
4. Korbut, O. H. (2014). Do problemy trudnoshchiv perekladu tekhnichnykh terminiv u studentiv mashynobudivnykh spetsialnostei [To the problem of difficulties in translating technical terms for students of engineering specialties]. *Advanced education, 1*, 36–41 (in Ukrainian).
5. *Kruhlyi stil na temu “Ukrainskyi pereklad sohodni: stykhiia proty systemy?”* [Meeting on “Ukrainian translation today: the element against the system?”] Retrieved from: www.litakcent.com/ (in Ukrainian).
6. Sydoruk, H. & Bambura, A. (2020). Aktualni problemy suchasnoho perekladoznavstva. Novatsii i tradytsii perekladu: ukrainski studii v yevropeiskomu vymiri (prysviachena roku Yevropy v Ukraini) [Current issues of modern translation studies. Innovations and traditions of translation: Ukrainian studies in the European dimension (dedicated to the Year of Europe in Ukraine)]. *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsia – The international scientific-practical conference (pp. 29–30)*. Kyiv (in Ukrainian).
7. *Teoriia perekladu* [avt.-upor. O. A. Kalnychenko] – *Theory of translation* [ed.-up. O. A. Kalnichenko]. Kharkiv : Publishing House NUA, 2017. Part 1. 64 p.
8. Terekhova, S. I. (2013). Poliparadyhmalnist u linhvistytsi : vid movy do perekladu [Polyparadigm in linguistics: from language to translation]. *Problemy zistavnoi semantyky – Problems of comparative semantics, 11*, 476–482 (in Ukrainian).
9. Yavorska, H. M. (2000). *Preskryptyvna linhvistyka yak dyskurs. Mova. Kultura. Vlada* [Prescriptive linguistics as a discourse. Language. Culture. Power]. K. : In-t movoznavstva im. O. O. Potebni (in Ukrainian).
10. Vlahov, S. & Florin, S. (2001). *Neperevodimoe v perevode* [Untranslatable in translation]. M. : R. Valent (in Russian).
11. Zadorozhnaya, M. A. (2001). *Osnovyi obschey teorii i praktiki perevoda (angliyskiy i russkiy yazyki kak inostrannyie)* [Fundamentals of the general theory and practice of translation (English and Russian as foreign languages)]. K. : Izd. KNLU (in Russian).
12. Friedrich, H. (2012). “On The Art of Translation”. *Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida*. Chicago: University of Chicago Press, 11–16 (in English).